

Hypertenze u juniorské kategorie hráčů ledního hokeje

Autor: Novosad J., **Školitel:** Sovová E., prof. MUDr. Ph.D. MBA

Výskyt (incidence, prevalence)

Hypertenze u dětí je problém, který se spolu s měnící se civilizací a životním stylem vyspělého světa čím dál více a hlasitěji ozývá. Dle práce *Pediatric hypertension, a growing problem. Ahern D. Dixon E.; Prim Care; 2015 Mar;42(1):143-50* je v kategorii do 18 let v USA výskyt hypertenze mezi 1 až 5 %. U obézních dětí je prevalence až 11 %. Data ohledně hypertenze u dětských vrcholových sportovců nejsou známá, a proto bylo cílem naší práce toto zjistit.

Etiologie, patogeneze

Co to hypertenze vlastně je? Hypertenze je vysoký krevní tlak, u dětí nelze paušalizovat tuto hodnotu stejně tak jako u dospělých, kde je hypertenze definovaná jako krevní tlak v klidu nad 140/90 mm Hg. U dětí je třeba využít tabulky, kde se hodnota krevního tlaku vztahuje nejen k věku, ale také k výšce. Tudiž například tlak 120/80 mm Hg u 17ti letého, 180cm vysokého je zcela normální, fyziologický nález. Krevní tlak stejné hodnoty u 11ti letého 130 cm vysokého hochy je již patologická hodnota a jedná se o hypertenzi 2. stupně. Hlavním rizikovým faktorem primární hypertenze u dětí je obezita, velkou roli hraje také dědičnost. U sekundární hypertenze je problém někde jinde a vysoký krevní tlak je až následek. Jedná se například o postižení ledvin infekcí, hormonální abnormality, či např. také edém mozku a další. Obecně u hypertenze hraje roli životní styl, stravovací návyky, stres, atd. U sportovců je situace obdobná, jen se zde může projevit například přetrénování a neadekvátní trénink. U dětí je obecně velký problém samotné měření krevního tlaku, ale o tom až dále.

Hlavní příznaky

Hypertenze je zákeřné onemocnění, a to právě v tom, že probíhá téměř bezpříznakově. U dětí je situace ještě obtížnější, jelikož nejsou schopni posoudit, zda-li zvýšený tlak mají či nikoliv. Mezi typické příznaky patří nevolnost, točení hlavy, zarudnutí obličeje, bušení či bolest na hrudi, zhoršené dýchání atp.

Vyšetření

Hypertenze je diagnostikovaná po naměření patologických hodnot 3x po sobě jdoucích měření při nestresové situaci. Což je (nejen) u dětí samozřejmě problém, jen návštěva “pana doktora” je pro mnohé traumatický zážitek, a tudíž jsou hodnoty krevního tlaku neadekvátně vysoké. Pokud máme podezření na tento syndrom tzv. “bílého pláště” můžeme využít 24 hodinové měření tlakovým holterem. U našich dětí, jsme prováděli také spiroergometrické vyšetření. Spiroergometr je přístroj díky kterému provádíme zátěžové vyšetření. Skládá se ze šlapacího kola nebo běžícího pásu, zátěžového EKG a monitorovacím zařízením sledujícím naše dýchání. Základními výstupními daty jsou hodnoty plicní ventilace, podílu kyslíku a oxidu dusičitého ve vydechaném vzduchu. Princip měření spočívá v postupně zvětšující se zátěži až do situace, kdy pacient test ukončí. Dostaneme tedy hodnoty informující nás o pacientově maximální fyzické kondici.

Obrázek 1

<http://www.srm.de/news/company-news/workshop-performance-diagnostics-in-endurance-sports/>

Léčba

Léčba hypertenze u dospělých je komplikovaná. Mělo by se začít u změny životního stylu, snížení stresu, u obézních se doporučuje snížit hmotnost. Pokud tato režimová opatření nefungují, zahajuje

se terapie farmakologická. ACE in, CA blok, beta blokátory, diuretika a další léčiva. Často se využívá kombinace více antihypertenzních léčiv. U dětí léčba spočívá na podobných mechanismech, jen se klade mnohem větší důraz na nefarmakologické možnosti léčby, a až po selhání této terapie se přistupuje k farmakologickému řešení. Je třeba také vždy pacienta podrobně vyšetřit a odlišit od sebe hypertenzi primární a sekundární. Sekundární hypertenze vzniká na podkladě jiného onemocnění a je až následkem primárního onemocnění. Primárním onemocněním může být například již výše zmíněné zánětlivé onemocnění ledvin, hormonální dysfunkce, edém mozku a mnohé další.

Komplikace

Komplikací může nastat celá řada. Může dojít ke snížení srdečních funkcí, závažným poruchám srdečního rytmu, synkopě, případně i k nejzávažnější komplikaci – náhlému úmrtí. K méně častým, ale ne méně významným, komplikacím řadíme postižení ledvinných funkcí, vznik cévní mozkové příhody. Vyskytnout se mohou také problémy s viděním.

Praktické rady pro pacienta

Praktická rada na závěr? Vše již bylo řečeno, tak si to pěkně shrneme. Člověk může svůj zdravotní stav a také hypertenzi do velké míry ovlivnit sám tím, jak žije. Co jí, kde pracuje, jestli sportuje, a pokud ano, tak jestli sportuje správně a nepřeceňuje své síly a schopnosti. Dalším velmi důležitým bodem je pravidelná péče u praktického lékaře a dobrá spolupráce s ním. Hypertenze je celoživotní onemocnění, a je jen na pacientovi, jak se k tomuto onemocnění postaví a na nás lékařích, abychom našim pacientům co nejvíce pomohli.

Seznam použité literatury

Internetové zdroje

1. <http://www.cstl.cz/file/2014/04/Doporuceni-2011-Sport-deti-s-KV-onemocnenim.pdf> (7. 4. 2015)
2. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25486040> (7. 4. 2015)
3. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25634711> (7. 4. 2015)
4. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25220473> (7. 4. 2015)
5. [http://www.wikiskripta.eu/index.php/Hypertenze_\(pediatrie\)](http://www.wikiskripta.eu/index.php/Hypertenze_(pediatrie)) (7. 4. 2015)
6. http://www.wikiskripta.eu/index.php/Funkcn%C3%AD_vysetren%C3%AD_kardiorespira%C3%A1Dho_syst%C3%A9mu (7. 4. 2015)